

ASES
ACADEMY OF SCIENTIFIC AND
EDUCATIONAL STUDIES

ORIENTAL
UNIVERSITETI

ASES
XI. INTERNATIONAL
SOCIAL SCIENCES
CONGRESS

28 -30 November 2025, Uzbekistan

CONGRESS BOOK

EDITOR: Prof Dr.QODIROV GAYRAT

ISBN: 978-625-92930-0-4

T.C.
BANDIRMA ONYEDİ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Spor Bilimleri Fakültesi

Sayı : E-84965626-100-2500036984
Konu : Düzenleme Kuruluna Akademisyen
Temsilciliği(Doç.Dr. Niyazi Sıdkı
ADIGÜZEL) Hk.

10.07.2025

Sayın Doç. Dr. Niyazi Sıdkı ADIGÜZEL

Ases (Academy of Scientific and Educational Studies) tarafından düzenlenecek olan Kongrelerin Düzenleme Kuruluna Yükseköğretim Genel Kurulunun 15.06.2023 tarihli, 10 sayılı oturumunda alınan 2023.10.183 sayılı kararı gereğince Doçentlik Başvuru Şartlarında bulunan ve doçent olacak adaylardan istenen "Diğer uluslararası/ ulusal bilimsel toplantının düzenleme komitesinde resmi olarak görevlendirilmiş üniversite akademisyen temsilcisi bulunması zorunludur." maddesi gereğince akademisyen temsilcisi olarak görevlendirmeniz Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi Dekanlığı tarafından uygun görülmüştür.

Bilgilerini ve gereğini rica ederim.

Prof. Dr. Yağmur AKKOYUNLU
Dekan V.

Ek: Doç. Dr. Niyazi Sıdkı ADIGÜZEL

Belge Doğrulama Kodu: AEHUH4E

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Takip Adresi: <https://www.turkiye.gov.tr/bandirma-onyedi-eylul-universitesi-ebys>

Adres: Yeni Mah. Şehit Astsubay Mustafa Soner Varlık Cad. No:77 Bandırma/Balıkesir

Bilgi için :

Meray Çoban

Telefon No: (0 266) 7170117

Faks No: (0 266) 7170030

Telefon No:

(0 266) 7170117 - 5015

e-Posta:

İnternet Adresi:

Direkt Hat:

Keş Adresi: bandirmaonyedieylul@hs01.kep.tr

ASES XI. INTERNATIONAL CONGRESS OF SOCIAL SCIENCES
November 28-30, 2025 JIZZAX, UZBEKISTAN
CONFERENCE PROGRAM

28.11.2025
FRIDAY / 10:30-12:30 (Türkiye Time)
SESSION: 1HALL:11 / MODERATOR
Dr.Shaista Jabeen

AUTHORS	UNIVERSITY/INSTITUTION	TOPIC TITLE
Ongarov Mansurbek Bayrambekovich	Oriental Universiteti	INTEGRATSIYALASHGAN DARSLARNI AXBOROT TEXNOLOGIYALARIGA ASOSLANGAN HOLDA TASHKIL QILISH.
Odilbekov Mansurbek Maxmudjon o'g'li Qobilova Muxlisa Nosirjon qizi	Oriental Universiteti	BOLA PSIXOLOGIYASIDA AXBOROT TEXNOLOGIYALARINING ROLI VA TA'SIRI
Fatima Zahra Ouariach Soufiane Ouariach	Abdelmalek Essaadi University	The Impact of Soft Skills on Professional Performance: Challenges in Higher Education
Fatima Zahra Ouariach Soufiane Ouariach	Abdelmalek Essaadi University	Digital Skills and the Digital Transformation: Implications for Higher education
ishini dissanayake	University of Peradeniya	The Mahavamsa as a Historical Record of Sri Lanka: Its Strengths and Shortcomings
ishini dissanayake	University of Peradeniya	Ownership of the Tooth Relic and the Legacy of Statehood
Dr.Shaista Jabeen		Negative effects of Depression on college students in Punjab (Pakistan)
Allahverdiyeva Nurana ELCHIN	Azerbaijan State Pedagogical University	FƏNLƏRARASI ƏLAQƏ İDEYASI VƏ ONUN MAHIYYƏTİ
Günay Etibar qızı Şükürova		ŞAGİRD LƏRİN VƏTƏNPƏRVƏR RUHDA İNKİŞAF ETDİRİLMƏSİNDƏ TƏRBİYƏNİN ROLU

Nihan DEMİRYAY	DİL, KÜLTÜR VE TARİF SÖYLEMİ: TÜRKÇE–ALMANCA YEMEK TARİFLERİNİN KARŞILAŞTIRMALI ÇÖZÜMLEMESİ	620
İbrahim BATUTA Oriade	THE INFLUENCE OF RELIGION ON NIGERIA DEMOCRACY	631
Sevda KOÇ AKRAN	FENOMEN TEMELLİ ÖĞRENME PERSPEKTİFİNDEN 5. SINIF ÖĞRETİM PROGRAMLARININ İNCELENMESİ: BİR DOKÜMAN ANALİZ ÇALIŞMASI	632
Fatih GÜNEŞ	İnsansı Robotlara Muamelenin Hukuk Felsefesi Açısından Değerlendirilmesi	659
Hasan Hüseyin YILDIRIM Alpaslan KARABULUT	AN EXAMINATION OF SINGLE-SUBJECT STUDIES ON THE PROBLEM-SOLVING SKILLS OF STUDENTS WITH INTELLECTUAL DISABILITIES	660
Alp ARABACI	THE BALTIC TRIO ARMS UP: DEFENCE PREPARATIONS OF ESTONIA, LATVIA AND LITHUANIA AGAINST AN AGGRESSIVE RUSSIA	669
Şermin KALAFAT	AKIL–FİKİR” MOTİFİ: DİJİTAL KÜLTÜREL SEMİYOTİK AĞ BULGULARI IŞIĞINDA BİR SÖYLEM ANALİZİ	674
Əzimova Təranə	SÜLEYMAN SANI AXUNDOV: REALİST VƏ MAARİFÇİ DRAMATURGİYANIN BANISI	677
Hujumova Kamola Obidovna	BADIIY TARJIMADA OBRAZLAR TAHLILI INGLIZ VA O'ZBEK ASARLARI MISOLIDA	683
ELMAN QULIYEV	ÇAĞDAŞ TÜRK POEZİYASINDA ŞUŞANAMƏLƏR MILLI-TARIXI DƏYƏRLƏR KONTEKSTİNDƏ	687
Gular NURIYEVA	THE INFLUENCE OF NEURODACTIC APPROACHES ON LEARNING MOTIVATION	694
Aygun Ahmadova Shukur kızı	UŞAQ DÜNYASINDA JÜL VERN YARADICILIĞI	696
Yeganə Abdullayeva	SÜNİ İNTELLEKT DÖVRÜNDƏ ƏDƏBİYYAT: PROBLEMLƏR, PERSPEKTİVLƏR	702
İlaha Gadir Taghizade	ECOFICTION: THE VOICE OF NATURE IN MODERN LITERATURE	704
Ülker Bahşiyeva	THE PLACE OF MENTAL EDUCATION IN THE CREATIVITY OF NIZAMI GANJAVI	706
Ongarov Mansurbek Bayrambekovich	INTEGRATSIYALASHGAN DARSLARNI AXBOROT TEXNOLOGİYALARIGA ASOSLANGAN HOLDA TASHKIL QILISH.	709
Odilbekov Mansurbek Maxmudjon o'g'li Qobilova Muxlisa Nosirjon qizi	BOLA PSIXOLOGİYASIDA AXBOROT TEXNOLOGİYALARINING ROLI VA TA'SIRI	712
Fatima Zahra Ouariach Soufiane Ouariach	THE IMPACT OF SOFT SKILLS ON PROFESSIONAL PERFORMANCE: CHALLENGES IN HIGHER EDUCATION	717
Fatima Zahra Ouariach Soufiane Ouariach	DIGITAL SKILLS AND THE DIGITAL TRANSFORMATION: IMPLICATIONS FOR HIGHER EDUCATION	718
ishini dissanayake	THE MAHAVAMSA AS A HISTORICAL RECORD OF SRI LANKA: ITS STRENGTHS AND SHORTCOMINGS	719
ishini dissanayake	OWNERSHIP OF THE TOOTH RELIC AND THE LEGACY OF STATEHOOD	724
Shaista Jabeen	NEGATIVE EFFECTS OF DEPRESSION ON COLLEGE STUDENTS IN PUNJAB (PAKISTAN)	734
Allahverdiyeva Nurana ELCHİN	FƏNLƏRARASI ƏLAQƏ İDEYASI VƏ ONUN MAHIYYƏTİ	735

**BOLA PSIXOLOGIYASIDA AXBOROT
TEXNOLOGIYALARINING ROLI VA TA'SIRI
BOLA PSOXOLOGIYASIGA AXBOROT
TEXNOLOGIYALARINING IJOBIY VA SALBIY TA'SIRLARI.**

**ODILBEKOV MANSURBEK MAXMUDJON O'G'LI
ORIENTAL UNIVERSITETI UZLUKSIZ TA'LIM
KAFEDRASI KATTA O'QITUVCHISI**

**QOBILOVA MUXLISA NOSIRJON QIZI
ORIENTAL UNIVERSITETI TALABASI**

Annotatsiya: Ushbu maqolada bola psixologiyasiga axborot texnologiyalarining roli va ta'siri tahlil qilinadi. Raqamli texnologiyalarning keng tarqalishi bolalar ongiga, emotsional rivojlanishiga va ijtimoiy moslashuviga qanday ta'sir qilishi ilmiy manbalar asosida o'rganiladi. Shuningdek, bolalarning axborot muhitiga moslashuvi, onlayn ta'lim platformalaridan foydalanishi va ijtimoiy tarmoqlarning bola ruhiyatiga ta'siri kabi masalalar ko'rib chiqiladi. Ilgari o'tkazilgan tadqiqotlar va eksperimentlar asosida axborot texnologiyalarining ijobiy va salbiy jihatlari tahlil qilinib, ularning bolalar psixologiyasiga ta'sirini yumshatish bo'yicha amaliy tavsiyalar beriladi.

Kalit so'zlar: bola psixologiyasi, axborot texnologiyalari, raqamli muhit, ijtimoiy media, rivojlanish, ta'lim.

Аннотация: В данной статье анализируется роль и влияние информационных технологий на психологию ребенка. На основе научных источников изучается, как широкое распространение цифровых технологий влияет на сознание детей, их эмоциональное развитие и социальную адаптацию. Рассматриваются такие вопросы, как адаптация детей к информационной среде, использование онлайн-образовательных платформ и влияние социальных сетей на психику ребенка. На основании ранее проведенных исследований и экспериментов анализируются положительные и отрицательные аспекты информационных технологий, а также предлагаются

практические рекомендации по минимизации их негативного влияния на психологию детей.

Ключевые слова: психология ребенка, информационные технологии, цифровая среда, социальные медиа, развитие, образование.

Annotation: This article analyzes the role and impact of information technology on child psychology. Based on scientific sources, it explores how the widespread use of digital technologies affects children's cognition, emotional development, and social adaptation. Issues such as children's adaptation to the information environment, the use of online educational platforms, and the influence of social media on children's mental health are examined. By reviewing previous studies and experiments, both the positive and negative aspects of information technology are analyzed, and practical recommendations are provided to mitigate its adverse effects on child psychology.

Keywords: child psychology, information technology, digital environment, social media, development, education.

Kirish. Axborot texnologiyalarining jadal rivojlanishi zamonaviy bolalar hayotiga sezilarli ta'sir ko'rsatmoqda. Bugungi kunda bolalar smartfonlar, planshetlar va kompyuterlardan faol foydalanmoqda. Raqamli muhit bolaning aqliy va ijtimoiy rivojlanishiga ta'sir qilishi mumkin. Ushbu maqolada axborot texnologiyalarining bola psixologiyasiga ijobiy va salbiy ta'sirlari hamda ularning oldini olish yo'llari muhokama qilinadi.

Axborot texnologiyalarining bola psixologiyasiga ta'siri

1. Kognitiv rivojlanish: Axborot texnologiyalari bolalarning tafakkurini rivojlantirishga yordam beradi. Raqamli ta'lim platformalari va interfaol o'yinlar bolalarning mantiqiy fikrlashini kuchaytiradi. Biroq, haddan tashqari texnologiyalarga bog'lanish diqqatni jamlash qobiliyatini pasaytirishi mumkin.
2. Ijtimoiy ko'nikmalar: Ijtimoiy tarmoqlar va onlayn platformalar bolalarga do'stlari bilan muloqot qilish imkoniyatini beradi. Biroq, real hayotdagi ijtimoiy o'zaro munosabatlar kamayishi mumkin, bu esa ijtimoiy tajribaning cheklanishiga olib keladi.
3. Hissiy va ruhiy holat: Texnologiyalardan me'yoridan ortiq foydalanish bolalarda stress, asabiylik va uyqu buzilishlariga sabab bo'lishi mumkin. Tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, kechki

bolaning tafakkurini kengaytirib, global bilim maydoniga chiqish imkoniyatini taqdim etadi. Bugungi kunda onlayn ta'lim platformalari orqali bolalar o'z qiziqishlari doirasida yangi bilimlarga ega bo'lishlari mumkin.

Biroq, axborot texnologiyalarining salbiy jihatlari ham bor. Uzoq vaqt smartfon va kompyuter ekraniga tikilish diqqatni jamlash qobiliyatini pasaytirishi, muloqot va ijtimoiy ko'nikmalarni cheklashi, ruhiy tushkunlik va asabiylikni kuchaytirishi mumkin. Tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, texnologiyalarga ortiqcha bog'lanish bolalarning jismoniy faolligini kamaytiradi, bu esa sog'liq bilan bog'liq muammolarga olib kelishi mumkin. Ayniqsa, yosh bolalar haddan tashqari ekran oldida vaqt o'tkazsa, real hayotdagi tajribalar va ijtimoiy muloqotlar kamligi sababli ularning hissiy rivojlanishi sustlashishi mumkin.

Shuningdek, raqamli muhitda kiberbulling (onlayn zo'ravonlik), zararli kontent va internet xavfsizligi muammolari ham dolzarb hisoblanadi. Bolalar nazoratsiz internetdan foydalanganlarida nomaqbul materiallarga duch kelishlari, psixologik bosim yoki yolg'on axborot qurboniga aylanishlari mumkin. Bu esa bolaning ruhiy holatiga jiddiy salbiy ta'sir ko'rsatadi.

Bunday salbiy ta'sirlarning oldini olish uchun ota-onalar va pedagoglar quyidagi chora-tadbirlarni amalga oshirishlari lozim:

1. Ekran vaqtini cheklash – Bolalarning texnologiyadan foydalanish vaqtini me'yorida saqlash va ularning faoliyatini muvozanatlash.
2. Foydali kontentni tanlash – Bolalar uchun ta'limiy va rivojlantiruvchi dasturlardan foydalanish.
3. Raqamli tarbiya – Bolalarga internet xavfsizligi qoidalarini o'rgatish, ijtimoiy tarmoqlarda o'zlarini qanday tutish kerakligini tushuntirish.
4. Oilaviy faoliyatni rivojlantirish – Gadgetlardan uzoqlashish uchun kitob o'qish, sport, ijodiy mashg'ulotlar kabi offline faoliyatlarni targ'ib qilish.
5. Ochiq muloqot – Ota-onalar va bolalar o'rtasida ishonchli muloqotni rivojlantirish, bolalarning onlayn faoliyatidan xabardor bo'lish.

Shunday qilib, axborot texnologiyalaridan to'g'ri va samarali foydalanish bolaning intellektual, ijtimoiy va hissiy rivojlanishiga ijobiy ta'sir ko'rsatishi mumkin. Biroq, texnologiyalarning noto'g'ri ishlatilishi turli psixologik va ijtimoiy muammolarga olib kelishi ehtimoli yuqori. Shuning uchun ota-onalar, pedagoglar va jamiyat vakillari bolalarga axborot

texnologiyalaridan oqilona foydalanish ko'nikmalarini o'rgatishlari zarur. Faqat shunda texnologiyalar bolaning rivojlanishida foydali vositaga aylanishi mumkin.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Yo'ldoshev Q., Norqobilov N. Rivojlanish psixologiyasi. – Toshkent: O'zbekiston Milliy Ensiklopediyasi, 2019.
2. Mamajonov, A. Bola psixologiyasi va axborot texnologiyalari ta'siri. – Samarqand: SamDU nashriyoti, 2021.
3. Xolmo'minov, Z. Raqamli texnologiyalar va bolalar rivojlanishi. – Toshkent: Yangi asr avlodi, 2022.
4. Karimova, D. Psixologik taraqqiyot va zamonaviy media vositalari. – Toshkent: Ma'naviyat, 2020.
5. O'zbekiston Respublikasi Oliy Majlisi. "Axborot texnologiyalari va ta'lim" to'g'risidagi Qonun. 2021-yil.
6. Buckingham, D. Beyond Technology: Children's Learning in the Age of Digital Culture. – Polity Press, 2007.
7. Greenfield, P. M. Technology and Informal Education: What is Taught, What is Learned. – Science, 2009.
8. Prensky, M. Digital Natives, Digital Immigrants. – On the Horizon, 2001.
9. Rideout, V. The Common Sense Census: Media Use by Tweens and Teens. – Common Sense Media, 2019.
10. Valkenburg, P. M., & Piotrowski, J. T. Plugged In: How Media Attract and Affect Youth. – Yale University Press, 2017.

Elektron manbalar:

11. World Health Organization (WHO). Children and Digital Media: Risks and Benefits. <https://www.who.int>
12. UNICEF. The Impact of Technology on Child Development. <https://www.unicef.org>